УДК 35.08:351

DOI: 10.35340/2308-104X.2020.86-1-15

**ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ
ПОЛІТИЧНОЇ ТА ДЕРЖАВНО-
УПРАВЛІНСЬКОЇ ЕЛІТИ У
ПРОЦЕСАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ
ПОСТМОДЕРНОЇ ДЕРЖАВИ**

**THE MAIN FUNCTIONS OF THE
POLITICAL AND STATE-
ADMINISTRATIVE ELITE IN
THE PROCESSES OF ENSURING
THE STRATEGIC
DEVELOPMENT OF THE POST-
MODERN STATE**

ТУЧА В. В.,
кандидат наук з державного
управління, докторант кафедри
парламентаризму та політичного
менеджменту Національної
академії державного управління
при Президенті України

TUCHA V.,
PhD in Public Administration,
Doctorate Student of the
Department of Parliamentarism and
Political Management,
National Academy for Public
Administration under the President
of Ukraine

В межах даної статті здійснено аналіз основних функцій політичної та державно-управлінської еліти у процесах забезпечення стратегічного розвитку постмодерної держави, охарактеризовано їх взаємодію та вплив на процеси стратегічного розвитку держави, класифіковано основні функції взаємодії еліт у сфері прийняття стратегічних політичних та управлінських рішень, забезпечення контролю за їх реалізацією та дотриманням; показано як зміна структурно-функціональної характеристики еліти приводить до зміни групових інтересів різних прошарків суспільства й навпаки як різні групи інтересів у суспільстві продукують нові стратегії діяльності еліт в добу постмодерну.

Ключові слова: еліта, політична еліта, державно-управлінська еліта, політико-адміністративна еліта, демократизація, постмодерне суспільство, постмодерна держава, публічне управління, публічний простір, структурна взаємодія еліт, функції еліт, розвиток еліт.

В рамках данной статьи осуществлен анализ основных функций политической и государственно-управленческой элиты в процессах обеспечения стратегического развития постмодернистской государства, охарактеризованы их взаимодействие и влияние на процессы стратегического развития государства, классифицированы основные функции взаимодействия элит в сфере принятия стратегических политических и управленческих решений, обеспечение контроля за их реализацией и соблюдением; показано как изменение структурно-функциональной характеристики элиты приводит к изменению групповых интересов различных слоев общества и наоборот как различные группы интересов в обществе производят новые стратегии деятельности элит в эпоху постмодерна.

Ключевые слова: элита, политическая элита, государственно-управленческая элита, политико-административная элита, демократизация, постмодерное общество, постмодерна государство, публичное управление, публичное пространство, структурное взаимодействие элит, функции элит, развитие элит.

Within the limits of this article the analysis of the basic functions of political and state-administrative elite in processes of maintenance of strategic development of the postmodern state is carried out, their interaction and influence on processes of strategic development of the state is characterized, the basic functions of interaction of elites their implementation and compliance; shows how a change in the structural and functional characteristics of the elite leads to a change in the group interests of different strata of society and, conversely, how different interest groups in society produce new stratagems of elite activity in the postmodern era.

Key words: elite, political elite, state-administrative elite, political-administrative elite, democratization, postmodern society, postmodern state, public administration, public space, structural interaction of elites, functions of elites, development of elites.

Постановка проблеми. Еліти аби гарантувати можливість результативного впливу на процеси стратегічного розвитку держави мають виступати у ролі самотійного ціннісного фактору функціонування системи публічного управління. Це безпосередньо враховує їх структурну характеристику, яка стосується специфіки налагодження стосунків між ними, сповідування ними відповідних норм та традицій. На підставі цього, еліти «опосередковують публічну владу як важливу життєзабезпечуючу функцію соціуму, задовольняють потреби соціально-стратифікованого суспільства» [1].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Чим вищим є рівень структурованості ціннісних систем між політичною та державно-управлінською елітами тим вище є рівень динаміки відповідних стратегічних параметрів розвитку держави. Враховуючи саме такий аспект взаємодія еліт політичної та державно-управлінської еліт, яка базується єдності ціннісних вподобань має знімати суперечність статусних й функціональних позицій між ними, оскільки це стосується реальних дій людей, які є «провідниками» динаміки стратегічного розвитку держави. Однак, такий підхід є достатньо ідеалізованим та утопічним для систем публічного управління доби постмодерну, пронизаних високою раціоналізацією. Це свідчить про те, що у процеси взаємодії політична й державно-управлінська еліти можуть вступати за умови кардинальної наявності у них різних статусних позицій у сфері публічного управління й сповідування ними різних аксіологічних

координат. У підтвердження цього, ще Платон писав, про те, що «коли у людей є велика влада поєднується з розумінням та розсудливістю, виникає найкращих державний устрій та найкращі закони – іншого не дано, ...тому негідним та безчесним громадянам не можна нічого поручати»[2, с. 163]. Це свідчить про те, що відсутність єдності ціннісних орієнтацій між елітами, призводить не лише до неспроможності побудувати чітку структурно-функціональну вертикаль взаємодії, але й закладає ризик деінституціоналізації стосунків між ними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методологічно важливим питанням в межах даного дослідження є аналіз структури елітарного устрою, який передбачає сегментацію певних правлячих кіл суспільства, яка включає вибраних представників різних професійних груп (економічних, адміністративних, воєнних, інтелектуальних, політичних), які забезпечують реалізацію стратегічного розвитку держави. Кожна із цих груп, «вибудовує свої стосунки з суспільством, визначає місце та роль у процесах прийняття рішень, ступінь та характер впливу на владу» [3]. В даному відношенні йдеться про структуру елітарних кіл, яка у більшості випадків класифікується залежно від представництва у ній певних груп, які виконують специфічні функції у сфері політичного управління суспільством. З цього приводу В. Мілановські відводить «особливе місце «селекторату» який включає у себе тих осіб, які потенційно готові до виконання професійних функцій у політичній та державно-управлінській сфері» [4]. До «селекторату» він безпосередньо відносить тих, хто здійснює вплив на висунення представників населення, і тих хто готовий до виконання таких ролей у сфері публічного управління. Під ними у такий спосіб безпосередньо розуміється широке коло активність у сфері політичної та громадськості діяльності, які не мають вузької професійної спеціалізації, однак структурно включенні у процеси забезпечення стратегічного розвитку держави. Такий контекст «селекторату» фактично характеризує «потенційну еліту», яку представляють «розрізнені елітарні угруповання, які прагнуть досягнути влади і відповідно проявляють свої ідеологічні пріоритети та позиції, формуючи у зв'язку з цим «команди» окремих лідерів».

Метою даної статті є здійснення аналізу основних функцій політичної й державно-управлінської еліти, їх взаємодії та впливу на процеси стратегічного розвитку держави. Досягнення даної мети обумовлює вирішення відповідних завдань, а саме: класифікувати основні функції взаємодії еліт у сфері прийняття стратегічних політичних та

управлінських рішень, забезпечення контролю за їх реалізацією та дотриманням; показати як зміна структурно-функціональної характеристики еліти приводить до зміни групових інтересів різних прошарків суспільства й навпаки, як різні групи інтересів у суспільстві продукують нові стратагеми діяльності еліт.

Виклад основного матеріалу дослідження. Логіка аналізу структурно-функціональної характеристики взаємодії політичної та державно-управлінської еліти обумовлює деталізацію їх основних специфічних функцій, які вони виконують відповідно до своїх статусних позицій. На думку К. Майєра основні функції еліт в добу постмодерну обумовлені «багаточисельними параметрами дії елітних груп, які можуть змінюватись лише в межах яких дана еліта як специфічне соціальне утворення, володіє особливими статусними позиціями та забезпечує функціонування та розвиток суспільства як єдиного соціального цілого, узгоджуючи суперечливі цілі макросоціальних акторів» [5]. Це дозволяє чітко систематизувати відповідні функції взаємодії еліт та структурний вплив на процеси стратегічного розвитку держави.

Стратегічна функція. Виконання даної функції політичною та державно-управлінською елітою спрямована на концептуалізацію політичних програм та стратегій розвитку держави, шляхом генерування ідей, які відображають реальні інтереси суспільства. Виходячи із цього еліти розробляючи концептуалізація стратагем практики публічного управління визначають хід розвитку суспільства й держави. Реалізація стратегічної функції політичною й державно-управлінською елітою передбачає організацію мобілізаційних процесів у суспільстві, шляхом безпосередньої організації суспільства у напрямку реалізації відповідного стратегічного курсу розвитку держави.

Координаційна функція. Реалізація даної функції стає можливою лише за участі активної ролі еліт у процесах управління суспільством. Еліти застосовуючи політичний, економічний, культурний та адміністративний ресурс управління здобувають функціональну можливість координації стратегічних процесів життєдіяльності суспільства та держави.

Комунікативна функція. Запровадження даної функції передбачає налагодження стратегічної взаємодії на рівні еліт та на рівні еліти й різних груп громадськості. Застосовуючи відповідний комунікативний потенціал еліти мають таким чином вибудовувати свою взаємодію із суспільством, аби останнє знайшло відображення своїх інтересів у їх політичних

програмах та діях. Виходячи із цього на думку П. Блау «еліти мають вміти бачити особливості настроїв різних соціальних спільностей, реагувати на зміни громадської думки та вчасно приймати відповідні їм рішення» [6]. Це свідчить про те, що взаємодія політичної й державно-управлінської еліти має бути так структурно побудована аби забезпечити відповідні канали взаємозв'язку між всіма суб'єктами сфери публічного управління, які впливають на стратегічний розвиток держави. В даному відношенні йдеться про створення відповідних інституційних структур забезпечення комунікативної взаємодії між елітами та на рівні еліти та суспільства (ПП-служби, соціологічні центри, фабрики думок, центри стратегічної комунікації).

Інтегративна функція. Дана функція розкриває фундаментальну та універсальну якість взаємодії політичної та державно-управлінської еліти, запровадження якої носить стратегічний структурний характер. Така її технологічна доцільність на думку Ж. Бісмена обумовлена необхідністю допоміжного ресурсного забезпечення елітної структури сфери публічного управління новими структурними елементами й функціональними статусами. Така аргументація вченого базується на тому, що за умови того, що «певна елітна група втрачає здатність виконувати інтегративну функцію, то відбувається розвиток ентропійних процесів, зростає дезорганізація та хаос у суспільстві, що з необхідністю приводить до зміни еліт та форм організації соціуму, або до його деградації та зникнення» [7]. З огляду на це, у процесах стратегічного розвитку держави відбувається особлива актуалізація взаємодії еліт між собою та з різними макросоціальними групами, в результаті чого складаються різні соціокультурні, політико-правові та економіко-ідеологічні умови, які регламентують відповідні фактори розвитку держави. У такий спосіб функціональна єдність між політичною та державно-управлінською елітою здобувають можливість синхронізації та внутрішнього узгодження відповідних інтересів між владою та окремими групами громадськості. Це свідчить про те, що запровадження інтегративної функції взаємодії еліт «знімає» певні суперечності між елітними групами та неелітними й окремо суспільством, що слугує стримуючим фактором для розгортання певних дисфункціональних зв'язків, які порушують динамічну рівновагу у суспільстві.

В межах аналізу інтегративної функції взаємодії еліт доцільно виходити зі специфіки її функціонування в сучасних постмодерних умовах, що безпосередньо стосується «абсолютизації правлячої ролі еліт й

перетворення її на провідну ланку, а також абсолютизації залежності позиції еліти від позиції окремої групи тиску та ігнорування її автономності» [8]. Такий контекст свідчить про одномірну нормативність взаємодії політичної й державно-управлінської еліти, яка виключає можливість виникнення певних суперечливих стосунків між ними. У такий спосіб інтегративна функція взаємодії політичної та державно-управлінської еліти слугує «зміцненню стабільності та єдності суспільства, стійкості її політичної та економічної систем, попередженню та вирішенню конфліктних ситуацій, забезпеченню консенсусу на основоположних принципах життєдіяльності держави» [9]. Відтак у більшості випадків інтегративна функція взаємодії еліт покликана забезпечити стабільність суспільної життєдіяльності громадян, шляхом згуртованості суспільства, гармонізації соціальних відносин між його членами, налагодження результативної практики консенсусності та співпраці між діаметрально протилежними елітарними групами.

Інституційна функція. Стосується побудови інструментальної вертикалі публічної влади в межах якої «діяльність всіх соціально-стратифікаційних структур підпорядкована реалізації спільної мети, яка інтегрує суспільство» [10, с. 11]. В даному відношенні йдеться про те, що взаємодія політичної та державно-управлінської еліти слугує інституційному розвитку системи публічного управління шляхом побудови «процесуально-виконавчої вертикалі влади, верхівку якої посідає влада, яка володіє особливими соціальними повноваженнями та обов'язками від імені суспільства та в його інтересах виконуючи макросоціальні функції» [11, с. 143]. Такий підхід до ідентифікації інституційної функції передусім ґрунтується на тому, що політична й державно-управлінська еліти «концентруючи у собі важливий «пучок» владних повноважень» виступають безпосереднім суб'єктом сфери публічної влади, який поширює свій вплив на весь соціальний простір держави. Це свідчить про те, що здатність еліт здійснювати інституційну функцію характеризує перетворення з пасивного й інертного об'єкта влади на активного суб'єкта реалізації владних повноважень, який володіє власними законами функціонування та розвитку.

Регулятивна функція. Відповідно до запровадження даної функції взаємодія політичної й державно-управлінської еліти забезпечує врегулювання певних процесів у життєдіяльності суспільства й держави. Ефективність запровадження даної функції залежить від «статусно-функціональних й ціннісно-діяльнісних характеристик соціальної й

політичної організації суспільства, що безпосередньо і впливає на розроблення та запровадження стратегій розвитку держави»[12, с. 44]. В даному відношенні йдеться про те, що запровадження регулятивної функції взаємодії еліт безпосередньо спрямоване на реалізацію стратегічних ініціатив розвитку держави слугує «ефективному представленню, вираженню та відображенню в політичних та урядових програмах інтересів та потреб різних соціальних прошарків та груп населення, передбачаючи також захист соціальних цілей, ідеалів та цінностей, характерних для суспільства»[12, с. 48].

Теологічна функція. Дана функція взаємодії еліт спрямована на забезпечення організації життєдіяльності суспільства й держави у напрямку досягнення конкретних цілей та результатів. В даному відношенні цілі постають у формі «характеристики поєднання початку та кінця діяльності суб'єктів та контрсуб'єктів влади задають орієнтири напрямку їх діяльності та критеріальні оцінки отриманих результатів, орієнтують на вибір процедур та засобів, які розглядаються як інструменти реалізації цілей» [13]. Це свідчить про високий рівень різноманіття цілей, якими керується і до реалізації яких прагне еліта у процесах реалізації свого функціонального потенціалу. У підтвердження цього Дж. Рітцель наводить широкий спектр цілей взаємодії політичної й державно-управлінської еліти, серед яких: «потенційні цілі простору можливостей та відомі цілі простору вибору; цілі реальні та нереальні; напружені та ненапружені; цілі довгострокові, середньострокові та поточні; загальні та часткові, кінцеві та проміжні; цілі традиційні та інноваційні; цілі усвідомлені та неусвідомлені; цілі своєчасні, запізнілі та випереджаючі свій час; цілі економічні, політичні, соціальні та духовні [13].

З огляду на дану класифікацію цілей варто відзначити внутрішню суперечливість цілей діяльності та взаємодії еліт, що обумовлено передусім відмінністю цілей, якими керується суспільство й держава у процесах налагодження практики спільної кореляції стратегії розвитку. Це у свою чергу приводить до індивідуально типологічної стилістики ідентифікації й інтерпретації функціональної ролі еліт у процесах стратегічного розвитку держави, поляризації функціональних й структурних відмінностей між елітними та неелітними групами у процесах забезпечення розвитку держави. За умови високого рівня полярності цілей між суспільством та елітами виникає політичне протистояння, яке поглиблює діаметральність теологічного й процедурно-процесуального аспектів реалізації стратегічних цілей розвитку держави. Варто відзначити,

що відмінність цілей з одного боку між елітами, а з іншого – з боку суспільства є об'єктивним фактором стабільності функціонування системи публічного управління. Це на думку *Арістотеля* обумовлено тим, що «будь-яка влада завжди може здійснюватися, з одного боку в інтересах того хто здійснює владу, а з іншого – в інтересах підпорядкованого» [14, с. 616]. Тому стратегічною важливим завданням у контексті налагодження взаємодії політичної й державно-управлінської еліти є вибудувати максимальну синхронність співпадіння їх цілей між собою у напрямку реалізації цілей, які відповідають умовам стабільної життєдіяльності суспільства.

Інструментальна функція. Запровадження даної функції взаємодії еліт свідчить про запровадження широкого спектру управлінських засобів та інструментів задля досягнення макро- й мікро цілей забезпечення стратегічного розвитку держави. В даному відношенні йдеться про активну мобілізацію засобів системи публічного управління, які слугують досягненню конкретних цілей політичного розвитку держави. У підтвердження цього *Л. фон Мізелс* основні інструменти, які запроваджують еліти у процесі досягнення своїх технократичних цілей класифікує за відповідними критеріями, серед яких: сфера життя суспільства (економічні, соціальні, культурні, правоохоронні); період дії (довгострокові, середньострокові, поточні); напрям дії (внутрішні та зовнішні); масштаб дії (локальні, регіональні, національні, глобальні) [15].

В межах аналізу інструментальної функції взаємодії еліт доцільно виходити із того, що еліти у процесах своєї діяльності опираються на «матеріальні й нематеріальні макроінструменти, які забезпечують регулювання процесів перерозподілу матеріальних ресурсів в масштабах всього суспільства» [16]. В даному відношенні йдеться про використання так званих знаково-символічних засобів в тому числі «штучних» які забезпечують координацію макро- й мікросоціальних процесів у стратегічному розвитку держави. Йдеться як про силові, так і не силові інструменти, методи переконання, які визначають відповідні способи координації суспільних процесів та відповідним чином і характер розподілу та дистанціювання центрів влади у певних сферах суспільного життя. Це свідчить про те, що інструментальна функція взаємодії еліт, забезпечуючи розподіл, збалансованість та противагу владного ресурсу між ними та суспільством слугує як гіперконцентрація влади в межах одного політичного центру, так і гіпердисперсирізації, яка тим самим

перешкоджає лаконічній реалізації інтересів суспільства, оскільки заточена під абсолютне виконання функцій внутрішнього адміністрування.

В контексті даного дослідження також доцільно враховувати і той факт, який чітко розкриває органіку запровадження інструментальної функції, і який свідчить про можливість застосування різних інструментальних засобів, які слугують досягненню конкретних й мультиплесних результатів в системі публічного управління. Підтвердженням чого слугує відомий вислів *Т. Гоббса*, який звернув увагу на різні інструменти, наголошуючи на тому, що еліта «може здійснювати свої функції, базуючись передусім на силі духу, свободи чи насилля, наказах чи погрозах, на силі закону чи звичаю, на силі духовного авторитету, на силі моралі та етики, моральної чи релігійної віри, на силі матеріальних стимулів та мотивів або на силі інших соціальних цінностей» [17, с. 55]. Це свідчить про те, що запровадження інструментальної функції взаємодії еліт визначається типом організації політичної системи й необхідністю існуючої практики підтримання взаємозв'язку та взаємозалежності між елітними групами у напрямку забезпечення цілісності стратегічного розвитку держави. З огляду на це взаємозв'язок між політичною й державно-управлінською елітою має передусім бути спрямований на забезпечення певної цілісності стратегічного розвитку держави як універсальної умови організації політичної системи держави. Така цілісність на нашу думку й здатна гарантувати динаміку еліт, а відтак й політичної й адміністративної системи держави, що безпосередньо впливає на стратегію структурування еліт, ранжування механізмів їх взаємозв'язку та взаємозалежності та їх впливу на процеси стратегічного розвитку держави.

З огляду на це, варто відзначити, що головною умовою ефективної реалізації політичною та державно-управлінською елітою її основних функцій є володіння відповідним інструментом управління. Це свідчить про те, що визначальна здатність еліт у процесах забезпечення стратегічного розвитку держави базується на запровадженні відповідних генетичних вмінь та інструментальних методів, які змінюють наявний інституційний простір системи публічного управління. У підтвердження такого параметру функціональної результативності взаємодії політичної й державно-управлінської еліти у процесах забезпечення стратегічного розвитку держави *Дж. Уілсон* наголошує на доцільності застосування ідеологічних та духовних інструментів, які гарантують відповідний рівень легітимації влади [18, с. 371]. Застосовуючи подібний інструментарій еліти

здобувають можливість заручитись підтримкою з боку суспільства своїх концептуальних новацій у сфері публічного управління, що тим самим слугує зміцненню їх становища у політичному просторі держави. Водночас такий контекстний ряд аналізу даного аспекту виглядає неповним, оскільки не враховано той факт, що високий рівень технологічної відкритості діяльності еліт підриває їх статусні позиції. В результаті цього відбувається тотальна активізація ролі контреліт, які породжують новий вимір внутрішньоелітної конкуренції, яка не завжди позитивно позначається на стабільності життєдіяльності суспільства. Враховуючи такий контекст, якщо еліти не забезпечують стратегічний розвиток суспільства, відбувається диверсифікація їх статусу у суспільстві, яка негативно відображається на процесах стабільності його функціонування.

Саме тому в межах даного дослідження аналізуючи структурно-функціональну характеристику взаємодії політичної й державно-управлінської еліти нам уявляється можливим припустити доцільність застосування самоорганізаційних інструментів зміни балансу еліт. В даному відношенні йдеться про те, що результативність діяльності елітарних груп у суспільстві залежить від їх функціональної здатності слугувати реалізації конкретних потреб та інтересів суспільства. З огляду на це, якщо елітарні групи слугують демократизації суспільства, вони вимушені гарантувати відповідний баланс їх впливу на відповідні процеси стратегічного розвитку держави. В протилежному випадку, виникають штучні кордони між відповідними елітарними групами, які консервують систему публічного управління у такий спосіб, що вона перебуває в умовах організаційної й функціональної статичності, яка не гарантує «потенції» стратегічного розвитку держави.

Розкриваючи структурно-функціональну характеристику взаємодії політичної та державно-управлінської еліти доцільно також враховувати і той факт, що вона «викликає різні за своєю силою та направленістю регулюючі імпульси на рух макросоціальних потоків»[19, с. 326]. На основі цього в багатовимірному просторі системи публічного управління сучасної держави проявляють «позиційні відмінності» між політичною та державно-управлінською елітами, що безпосередньо стосується «статусно-функціонального імперативу» реалізації ними відповідних владних повноважень. Це безпосередньо залежить від їх методологічних, ціннісних та технологічних орієнтацій, які і визначають ресурсний потенціал впливу еліт на стратегічний розвиток держави. В даному відношенні передусім варто виходити із розуміння еліти як «творчо активної макросоціальної

групи, якій належить особлива роль в генеруванні та реалізації енергії соціального руху, який задає своєрідні стандарти для функціонування сфери публічного управління» [19, с. 329]. Така контекстна конструкція свідчить про те, що взаємодія політичної та державно-управлінської еліт являє собою «сукупний інструмент» координації управлінських процесів у сфері забезпечення стабільної життєдіяльності суспільства та держави, який з необхідністю містить синергетичний ефект. Він є «всезагальною універсальною властивістю соціальної організації, виражає позитивний ефект, який складається за рахунок комбінування окремих компонентів соціальних структур, використання кооперації та взаємного посилення різних видів діяльності у різних сферах суспільного життя» [19, с. 331]. Це свідчить про те, що взаємодія політичної та державно-управлінської еліти, яка базується на запровадженні інтеграційної функції, яка забезпечує структурну організацію сфери публічного управління, характеризує її здатність «акумуляувати, зберігати, перетворювати та транслювати» відповідні процеси у життєдіяльності суспільства та держави.

Аби забезпечити стратегічний розвиток держави взаємодія еліт має гарантувати макросинергетичний ефект як результат їх спільних дій з неелітними групами в тому числі з опозиційними. В даному відношенні йдеться про результативність взаємодії політичної й державно-управлінської еліти як відносно самостійних суб'єктів практики публічного управління у розроблення та запровадження стратегічних параметрів розвитку держави. Такий контекст передбачає передусім паритетну готовність еліт через їх взаємодію гарантувати спільність їх дій щодо забезпечення стратегічної динаміки функціонування системи публічного управління. Структура даної форми взаємодії на думку *А. М. Мадушевського* лежить в площині «динаміки соціоенергетичного поля, яке виникає на основі взаємодії між різними групами еліт, що і забезпечує рух інформаційних потоків у сфері публічного управління» [20]. Високий рівень взаємної інформованості еліт у процесі забезпечення стратегічного розвитку держави дозволяє знизити показники технологічної невизначеності розгортання відповідних подій у сфері публічного управління. Це у свою чергу також сприятиме підвищенню рівня інституційної впорядкованості та організованості системи публічного управління, зниженню ентропійності відповідних процесів, які стримують реалізацію структурних реформ у державі.

Варто відзначити, що лише структурна взаємодія між політичною та державно-управлінською елітами є стратегічним фактором

упорядкованості системи публічного управління, який гарантує отримання нових ціннісних констант її функціонування. Це свідчить про те, що взаємодія еліт яка виступає соціоактивним фактором на мікро- та макрорівнях функціонування системи публічного управління створює певну його елітну монолітність, яка надає еліті реальну інституційну можливість безпосередньої участі у розробленні та реалізації відповідних стратегій розвитку держави. За таких технологічних обставин еліті вдається «зосередити значну частину політико-правових, адміністративно-економічних, релігійно-ідеологічних та культурно-інформаційних ресурсів, встановити спільні «правила гри», гарантує їх дотримання та організувати контроль за їх застосуванням на практиці» [21]. В умовах розроблення відповідних конструкцій стратегічного розвитку держави еліти, які ініціюють такі «правила гри» здобувають статус «центрального макроакторів» у сфері публічного управління, що надає їм право організації на несення соціальної відповідальності за результативність певних процесів. Йдеться про легітимацію взаємодії політичної та державно-управлінської еліти та запровадження відповідних моральних та інституційних імперативів їх впливу на процеси стратегічного розвитку держави.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, здійснений нами аналіз структурно-функціональної характеристики взаємодії політичної й державно-управлінської еліти та їх впливу на процеси стратегічного розвитку держави дозволив ідентифікувати елітарну структуру сучасного постмодерного суспільства, класифікувати основні функції взаємодії еліт у сфері прийняття стратегічних політичних та управлінських рішень, забезпечення контролю за їх реалізацією та дотриманням. Показано як зміна структурно-функціональної характеристики еліти приводить до зміни групових інтересів різних прошарків суспільства й навпаки як різні групи інтересів у суспільстві продукують нові страгати діяльності еліт, в результаті чого відбувається деінституціоналізація традиційних політичних цінностей та технологій, які перетворюють громадян у безпосередніх учасників процесів забезпечення стратегічного розвитку держави. Формуючи різні концептуальні перспективи (ідеологеми, соціальні проекти, політичні міфи, програми, стратегічні конструкти) еліти забезпечують мобілізацію суспільства у напрямку їх реалізації.

Литература:

1. Bomer, R., Dworin, J. E., May, L., & Semingson, P. (2008). Miseducating teachers about the poor: A critical analysis of Ruby Payne's claims about poverty. *Teachers College Record*, 110(11). URL: <https://eric.ed.gov/?id=EJ825992>.
2. Платон Государство. URL: <http://psylib.ukrweb.net/books/plato01/26gos01.htm>.
3. Hollenbach, S. J. D. (2002), *The Common Good and Christian Ethics*, New York: Cambridge University Press URL: <https://philpapers.org/rec/HOLTCG>.
4. *Central and Local Government Relation: a Comparative Analysis of West European Unitary States*. Edited by Edward C. Page and Michael J. Goldsmith. SAGE Modern Political Series Volume 13. SAGE Publications London - Newbury Park - Beverly Hills - New Delhi, 2017 <https://trove.nla.gov.au/work/12689169?selectedversion=NBD5748134>.
5. Meier K. J. *Politics and the Bureaucracy. The Problem of Political Failure* Massachusetts. URL: https://www.researchgate.net/publication/328472805_Politics_Bureaucracy_and_Successful_Governance_The_Problem_of_Political_Failure.
6. Blau P. *Bureaucracy in modern Society*. URL: <https://psycnet.apa.org/record/1956-07009-000>.
7. Bensman J., Rosenberg B. *Mass, class and Bureaokracy*. Prentice Hall. URL: <http://14.139.206.50:8080/jspui/bitstream/1/4750/1/From%20Joseph%20Bensman-%20Essays%20on%20Modern%20Society.pdf>.
8. Hummel R. H. *The Bureaucratic Experience*. N. Y. URL: https://books.google.com.ua/books?id=pT7fBQAAQBAJ&pg=PT222&lpg=PT222&dq=Hummel+R.H.+The+Bureaucratic+Experience&source=bl&ots=IHr_Vmnrhq&sig=ACfU3U3H3Tegi6Z_J9zWr4tp0JJHgY0t3Q&hl=uk&sa=X&ved=2ahUKEwj6vdatoviAhUBqIsKHawpAWQQ6AEwCnoECAQQAQ#v=onepage&q=Hummel%20R.H.%20The%20Bureaucratic%20Experienc&f=false
9. Питерс Т., Уотерман Р. В поисках эффективного управления / общ. ред. и вступ. ст. Л. И. Евенко., с. 5–27, URL: <https://search.rsl.ru/ru/record/01001299667>
10. Фуко М. Правительственность (идея государственного интереса и её генезис) / пер. И. Окуневой. Логос. 2003. № 4/5. С. 4–22.
11. Элиас Н. Придворное общество: Исследования по социологии короля и придворной аристократии. / Пер. с нем. А. П. Кухтенкова, К. А. Левинсона, А. М. Перлова, Е. А. Прудниковой, А. К. Судакова. М.:

Языки славянской культуры, 2002. 368 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/267713/>.

12. Уайт, Стивен Д. 2006 (1998). «Гнев и политика», в кн.: М. Кром, Д. Сэбиан, Г. Альгази (ред.), История и антропология: междисциплинарные исследования на рубеже XX-XXI веков. СПб.: Алетейя. С. 33–69.

13. Ритцер Дж. Современные социологические теории, гл. 10. СПб, 2012. URL: <http://klex.ru/jdj>.

14. Аристотель Политика. Сочинения: В 4 т. Т. 4. М.: Мысль, 1983. С. 376–644. URL: <http://www.opentextnn.ru/man/index.html?id=5703>.

15. Мизес Л. фон. Бюрократия. Перевод с английского Е. Журавской, Б. Пинскера, В. Родионова М.: 2006. URL: http://yakov.works/libr_min/13_m/is/es_04.htm.

16. Subašić E., Reynolds K. J., Turner J. C. (2008). The political solidarity model of social change: dynamics of self-categorization in intergroup power relations. *Pers. Soc. Psychol. Rev.* 12, 330–352.

17. Гоббс Т. Левиафан, или Материя, форма и власть государства церковного и гражданского. URL: http://lib.ru/FILOSOF/GOBBS/leviafan.txt_with-big-pictures.html.

18. Уилсон, Джеймс. Американское правительство. / Пер. с англ. Джеймс Уилсон. М.: Прогресс: Универс, 1995. 509 с. URL: <https://search.rsl.ru/ru/record/01001711936>.

19. Дзарасов С. Партийная демократия и бюрократия: к истокам проблемы. *Иного не дано*. 2018. С. 307–345.

20. Медушевский А. Н. Формирование правящего класса. *Социологический журнал*. 2015. № 4. URL: <http://jour.isras.ru/index.php/socjour/article/view/210>.

21. Hess, K. M. The nonstandard speakers in our schools: What should be done? URL: <https://www.jstor.org/stable/1000825>.

References:

1. Bomer, R., Dworin, J. E., May, L., & Semingson, P. (2008). Miseducating teachers about the poor: A critical analysis of Ruby Payne's claims about poverty. *Teachers College Record*, 110(11). URL: <https://eric.ed.gov/?id=EJ825992>

2. Platon Gosudarstvo. URL: <http://psylib.ukrweb.net/books/plato01/26gos01.htm>.

3. Hollenbach, S. J. D. (2002), *The Common Good and Christian Ethics*, New York: Cambridge University Press. URL: <https://philpapers.org/rec/HOLTCG>.
4. *Central and Local Government Relation: a Comparative Analysis of West European Unitary States*. Edited by Edward C. Page and Michael J. Goldsmith. SAGE Modern Political Series Volume 13. SAGE Publications London - Newbury Park - Beverly Hills - New Delhi, 2017 <https://trove.nla.gov.au/work/12689169?selectedversion=NBD5748134>.
5. Meier K. J. *Politics and the Bureaucracy. The Problem of Political Failure Massachusetts*. URL: https://www.researchgate.net/publication/328472805_Politics_Bureaucracy_and_Successful_Governance_The_Problem_of_Political_Failure.
6. Blau P. *Bureaucracy in modern Society*. URL: <https://psycnet.apa.org/record/1956-07009-000>.
7. Bensman J., Rosenberg B. *Mass, class and Bureaokracy*. Prentice Hall. URL: <http://14.139.206.50:8080/jspui/bitstream/1/4750/1/From%20Joseph%20Bensman-%20Essays%20on%20Modern%20Society.pdf>.
8. Hummel R. H. *The Bureaucratic Experience*. N. Y. URL: https://books.google.com.ua/books?id=pT7fBQAAQBAJ&pg=PT222&lpg=PT222&dq=Hummel+R.H.+The+Bureaucratic+Experience&source=bl&ots=IHr_Vmnrhq&sig=ACfU3U3H3Tegi6Z_J9zWr4tp0JJHgY0t3Q&hl=uk&sa=X&ved=2ahUKEwj6vdatoviAhUBqIsKHawpAWQQ6AEwCnoECAQQAQ#v=onepage&q=Hummel%20R.H.%20The%20Bureaucratic%20Experience&f=false
9. Piters T., Uoterman R. *V poiskakh effektivnogo upravleniya / obshch. red. i vstup. st., s. 5-27*, L. I. Evenko <https://search.rsl.ru/ru/record/01001299667>.
10. Fuko M. *Pravitel'stvennost' (ideya gosudarstvennogo interesa i ee genezis) / per. I. Okunevoy. Logos. 2003. № 4/5. S. 4–22*.
11. Elias N. *Pridvornoe obshchestvo: Issledovaniya po sotsiologii korolya i pridvornoy aristokratii. / Per. s nem. A. P. Kukhtenkova, K. A. Levinsona, A. M. Perlova, E. A. Prudnikovoy, A. K. Sudakova. M.: Yazyki slavyanskoy kul'tury, 2002. 368 s. URL: https://www.twirpx.com/file/267713/*
12. Uayt, Stiven D. 2006 (1998). «Gnev i politika», v kn.: M. Krom, D. Sebian, G. Al'gazi (red.), *Istoriya i antropologiya: mezhdistsiplinarnye issledovaniya na rubezhe XX-XXI vekov*. SPb.: Aletyya. S. 33–69.
13. Rittser Dzh. *Sovremennye sotsiologicheskie teorii*, gl. 10. SPb, 2012. URL: <http://klex.ru/jdj>

14. Aristotel' Politika. Sochineniya: V 4 t. T. 4. M.: Mysl', 1983. S. 376–644. URL: <http://www.opentextnn.ru/man/index.html?id=5703>.
15. Mizes L. fon. Byurokratiya. Perevod s angliyskogo E. Zhuravskoy, B. Pinskera, V. Rodionova M.: 2006. URL: http://yakov.works/libr_min/13_m/is/es_04.htm.
16. Subašić E., Reynolds K. J., Turner J. C. (2008). The political solidarity model of social change: dynamics of self-categorization in intergroup power relations. *Pers. Soc. Psychol. Rev.* 12, 330–352. 10.1177/1088868308323223.
17. Gobbs T. Levafan, ili Materiya, forma i vlast' gosudarstva tserkovnogo i grazhdanskogo. URL: http://lib.ru/FILOSOF/GOBBS/levafan.txt_with-big-pictures.html.
18. Uilson, Dzheym. Amerikanskoe pravitel'stvo. / Per. s angl. Dzheym Uilson. M.: Progress: Univers, 1995. 509 s. URL: <https://search.rsl.ru/ru/record/01001711936>.
19. Dzarasov S. Partiynaya demokratiya i byurokratiya: k istokam problemy. Inogo ne dano. 2018. S. 307–345
20. Medushevskiy A. N. Formirovanie pravyashchego klassa. *Sotsiologicheskij zhurnal*. 2015. № 4. URL: <http://jour.isras.ru/index.php/socjour/article/view/210>.
21. Hess, K. M. The nonstandard speakers in our schools: What should be done? URL: <https://www.jstor.org/stable/1000825>.

In this article are analyzed the main functions of the political and state-administrative elite in the processes of ensuring the strategic development of the postmodern state, characterized their interaction and influence on the processes of the strategic development of the country, classified the main functions of the interaction of the elites in the sphere of strategic political and administrative decisions.

The author considers the classification and systematization of relevant functions of interaction of elites and structural influence on the processes of strategic development of the state, which include: strategic (aimed at conceptualizing political programs and strategies of state development, by generating ideas that reflect the real interests of society); coordination (elites, using political, economic, cultural and administrative resources of governance, gain the functional ability to coordinate strategic processes of social and state

life); communicative (establishing strategic interaction at the level of elites and at the level of the elite and different groups of the public); integrative (reveals the fundamental and universal quality of interaction between the political and state-administrative elites); institutional (refers to the construction of an instrumental vertical of public authority within which "the activities of all socio-stratification structures are subordinated to the realization of a common goal that integrates society"); regulatory (interaction between the political and state-administrative elite ensures the regulation of certain processes in the life of society and the state); theological (aimed at ensuring the organization of life of society and the state in the direction of achieving specific goals and results).

The article shows how changing the structural and functional characteristics of the elite leads to a change in the group interests of different strata of society and vice versa as different groups of interests in society produce new stratagems of the elites, resulting in the deinstitutionalization of traditional political values and technologies that transform citizens into members of the public. ensuring the strategic development of the state. It is determined that by forming different conceptual avenues (ideologues, social projects, political myths, programs, strategic constructs) elites provide mobilization of society in the direction of their realization.